

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Medji 2024

IS-SEBA' SENA

IL-MALTI (Il-Fehim mis-Smigh)

IL-ĦIN: 15-il minuta

Il-Karta tal-Għalliema

(din il-karta m'għandhiex tingħata lill-istudenti)

**Gwida għat-Tmexxija tal-Eżami tal-Fehim mis-Smigh
f'każ li jintuża dan l-iskritt**

1. L-għalliema tal-Malti li se jmexxu l-eżami tas-smigh jgħidu lill-istudenti: **"Il-ħin għall-eżami tal-kitba għadda. Ser ngħaddu issa għall-eżami tal-fehim mis-smigh. Jekk jogħġbokom sibu paġna 12 tal-karta tal-eżami."**
2. Meta l-għalliema jaraw li l-istudenti kollha sabu l-paġna mitluba, jgħidulhom: **"Għandkom ftit ħin biex taraw l-eżerċizzji kollha li tridu taħdmu."**
3. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta kollha għall-ewwel darba. Waqt li qed tisimghuha tistgħu twieġbu l-mistoqsijiet u tiegħu xi noti li jistgħu jgħinukom. Is-silta ser terġghu tisimghuha darb'ohra aktar tard."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
4. Wara li tinqara s-silta, l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa għandkom ftit ħin biex taħdmu l-eżerċizzji fuq is-silta li smajtu."**
5. Wara 3 minuti l-għalliema jgħidu lill-istudenti: **"Issa se tisimghu s-silta għat-tieni u l-aħħar darba. Waqt li qed tisimghuha tistgħu tkomplu twieġbu l-mistoqsijiet."** L-għalliema jaqraw is-silta kollha b'ritmu meqjus.
6. Kif l-għalliema jtemmu l-qari tas-silta kollha jagħtu 3 minuti lill-istudenti biex jaħdmu t-taħriġ u kif jgħaddi l-ħin jgħidu: **"Issa baqgħalkom ftit ħin biex tlestu u tirrevedu l-eżerċizzji kollha tal-eżami tal-fehim mis-smigh. Grazzi."**

Is-Silta għall-Fehim mis-Smigh:

L-Eku tat-Teknoloġija

Ivvinta t-telefon. Hareġ bl-idea tat-televiżjoni. Wettaq il-ħolma tal-kompjuter. Mexa 'l quddiem b'passi ta' ġgant u l-qabża li għamel matul il-firxa tas-seklu għoxrin kienet akbar mill-qabża tad-dsatax-il seklu f'daqqa li għaddew qablu, hekk kif bdejna nikkalkulaw iż-żmien mit-twelid ta' Kristu.

Qabża enormi. Żvilupp teknoloġiku kbir li ma tista' tqabblu ma' xejn aktar fl-istorja. U la mar-rivoluzzjoni industrijali u lanqas mal-ewwel invenzjonijiet li għamel il-bniedem fl-era tal-preistorja. Tassew li s-seklu għoxrin kiteb paġna ġdida u twila fil-ktieb tal-istorja. Imma b'dan kollu, fejn wasalna?

L-iżvilupp kollu ġab bidla. Tefagħna f'era ġdida li bħalha ma kellniex qabel. Tassew li kibru l-kumditajiet minħabba l-elettronika u t-teknoloġija. Ma tidholx f'dar li ma ssibx kompjuter għax, ngħiduha kif inhi, m'għadux bħal qabel kapriċċ ta' ftit nies. Sar bżonn, kważi nazzarda ngħid, daqskemm huwa bżonn li jkollok karożza, li jkollok forn jew frigġ. Sar parti minn ħajjitna. Sar parti miċ-ċiklu li fuqu ddur il-ħajja umana tagħna. Imma ntenni, dan kollu fejn wassalna?

In-numru ta' studenti li qed jistudjaw f'livell terzjarju suġġetti tat-teknoloġija, kiber f'daqqa. Donnu t-teknoloġija ħadet post l-istudju tal-lingwi u tisboq ukoll l-istudju tal-ekonomija u l-kummerċ. Il-kompjuter u d-dinja tiegħu saru l-bniedem u d-dinja tiegħu. Fejn sejrin?

Resqin lejn dinja kompjuterizzata. Dan ifisser li resqin lejn dinja li fiċ-ċentru tagħha m'għadx hemm il-bniedem. Lanqas m'hemm l-arti u l-kapaċitajiet interjuri tal-bniedem żviluppati fi snajja' jew arti. Iċ-ċentru tad-dinja sar dik il-biċċa kaxxa li tingeda bina hi u mhux ninqadew biha aħna. Tgħid id-dinja nqalbet ta' taħt fuq u l-bniedem ivvinta magna akbar minnu?

X'fadallu l-bniedem quddiem dan kollu? Taħsbu li nkunu lesti biex meta jasal il-waqt nerġġu npoġġu lill-bniedem fiċ-ċentru tad-dinja, bħalma kienu jagħmlu n-nanniet u l-bużnanniet tagħna? Min jaf jekk, minkejja dan kollu, nafux fejn sejrin!

(Silta meħuda u addattata mir-rivista *Sagħtar* ta' April 2001)

TMIEM IL-KARTA